

Výtvarná výchova

Názov predmetu	Výtvarná výchova				
Názov ŠVP	Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy				
Názov ŠkVP	Škola pre život				
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné vzdelanie				
Forma štúdia	denná				
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk				
Časový rozsah výučby					
Ročník	5.	6.	7.	8.	9.
Rozsah výučby ŠVP	1	1	1	1	1
Rozsah výučby ŠkVP	0	0	0	0	0
Spolu týždenne	1	1	1	1	1
Spolu ročne	33	33	33	33	33

Charakteristika predmetu

Predmet **výtvarná výchova** (ďalej VV) nižšieho sekundárneho vzdelávania plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Naďalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto zručnosti nevyžadujú,
- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Ťažisko sebavyjadrovania sa, oproti primárnemu vzdelávaniu, prenáša na iné oblasti aktivity. Do vyučovania sú zaraďované prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka a dovoľujú mu naplniť jeho prirodzené ambície po vizuálnom vyjadrení skutočnosti, po poznávaní formálnej i obsahovej štruktúry sveta, po presnejšom zobrazení pozorovaných vzťahov, po vyššej technickej dokonalosti prejavu, po pluralite spôsobov vytvárania. Zapája sa koncepčné a konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať jej dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť a sviežosť, spojená s pribúdaním vedomej tvorivej operatívosti. Žiak reaguje na stále komplexnejšie podnety, reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti. Preto vo výtvarnej výchove potrebuje objaviť oblasť nových možností, zodpovedajúcich svojmu vývinu.

Východiskami tohto procesu sú:

1. činnosti žiakov, ktoré vychádzajú z myšlienkových, formálnych a technických procesov výtvarných a vizuálnych umení. Sú založené na súčasnom stave poznania vizuálnej kultúry;

2. témy/námety/obsahy zobrazovania, ktoré majú svoj dôležitý antropologický a kultúrny charakter;

VV predstavuje v rámci obsahu vyučovania jedinečnú možnosť tematizovať základné antropologické koncepty:

a) koncepty časopriestoru (čas, priestor, pohyb, mierka, hĺbka, výška, šírka ...),

b) kultúrne archetypy vyjadrovania prírody (živly, prírodné polaridy...),

c) kategórie estetického prežívania (krása, škaredosť, neurčitosť, drsnosť, jemnosť ...),

d) kategórie uvedomovania si osobnej a kultúrnej identity (ja, iný, cudzinec, priateľ, postihnutý ...; kultúrne rozdielnosti vo vizuálnom vyjadrovaní sveta),

e) kategórie afektivity (radosť, bolesť, smútok, náladu ...).

Témy ponímame z hľadiska:

a) osobnosti a veku žiaka,

b) edukačných cieľov,

c) kultúrno-spoločenskej reality.

Žiak spracováva (mentálne i formálne) symboly, ktoré vizuálne vyjadrujú jeho predstavy a fantazijné koncepty, alebo sa odvolávajú na javovú stránku sveta. Na rozdiel od iných predmetov, ktoré sa zaoberajú niektorými z týchto tém, VV angažuje osobnosť žiaka v inom zmysle: neučí sa o nich, ale vyjadruje ich, hľadá svoj spôsob ich vyjadrenia. To kladie vyššie nároky na senzomotorické a afektívne ciele predmetu a tým dopĺňa predmety v ktorých prevažuje cieľ kognitívny.

3. v reflexii diel výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, filmu a videa;

V nižšom sekundárnom vzdelávaní sa zvyšuje dôraz na poznávanie a veku primeraný rozbor diel vizuálnej kultúry – jednak kľúčových diel reprezentujúcich historické epochy a kultúry, jednak diel reprezentujúcich súčasné tendencie vizuálnych umení.

Osnovy VV podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifik spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Vyučovací proces bude prebiehať v učebniach (triedach), v počítačovej učebni, v exteriéri školy.

Hodnotenie predmetu

Predmet Výtvarná výchova sa v 5. a 6., 7., 8. a 9. ročníku klasifikuje. Pri hodnotení sa bude postupovať podľa MP č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Posudzuje sa:

- výtvarný artefakt

- kreativita na hodine
- osobný rozhovor so žiakom
- spätná väzba o rôznych aspektoch jeho činnosti
- vzájomná komunikácia
- dôraz kladieme na sebahodnotenie žiaka.

Výtvarná výchova v 5. ročníku

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky – 3 hodiny

- pozitív a negatív na ploche – šablóny z obrysového tvaru (figúra, predmet)
- dynamické zobrazenie pohybu opakovaním obrysového tvaru
- pozitív a negatív v priestorovom tvare: otláčanie predmetov do mäkkej modelovacej hmoty (figuratívna alebo abstraktná kompozícia) – odlievanie do sadry

Možnosti zobrazovania videného sveta – 3 hodiny

- základné proporcie predmetov
- analytické pozorovanie predmetov (celok a časti)
- kreslenie predmetu podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií);
- vyjadrenie približného tvaru a modelácie tieňovaním, šrafovaním, lavírovaním
- modelovanie tvaru predmetu podľa videnej skutočnosti s dôrazom na základy výstavby proporcií (budovaných od geometrických tvarov k približnej
- modelácii predmetu),
- viacpohľadovosť plastického tvaru

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia – 4 hodiny

- geometrizácia tvarov predmetov (napr. zátišie)
- kompozícia (obraz) z takto „rozložených“ predmetov – kubistický princíp fantastické kombinácie tvarov (napr. častí predmetov, ľudských a zvieracích postáv ...)
- surrealistické umenie kubistické umenie porovnanie zobrazujúceho a nezobrazujúceho (abstraktného) umenia

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia – 4 hodiny

- mozaika (z papiera alebo rôznych materiálov) alebo maľba (vlastný motív žiaka, formálna inšpirácia z dejín umenia)
- umenie neskorej antiky – mozaiky byzantské umenie – ikony uvedenie do dobovej situácie – príbeh umelca neskorej antiky (Byzancie), ranokresťanské umenie

Škola v galérii – 2 hodiny

- výtvarná interpretácia vybraného umeleckého diela podľa videnej reprodukcie (alebo diela v galérii)
- výtvarné dielo (o rozmeroch, autorovi, dobe vzniku, technike, námete)
- orientácia v galérii (príp. virtuálnej galérii) – vyhľadávanie diel, ich slovná interpretácia
- možnosti prezentácie umenia: galéria, múzeum, výstava, vernisáž, knihy a časopisy o umení
- druhy výtvarného prejavu: obraz, socha, grafika, objekt, inštalácia

Podnety architektúry – 2 hodiny

- odvodzovanie priestoru od postavy človeka a jeho pohybov v ňom – tvorba priestorových modelov odrážajúcich tvar alebo funkciu napr. proporcií postavy, pohybov, polôh tela pri rôznych činnostiach
- modely „schránok“ na bývanie, na pohyb pre človeka alebo pre živočíchov
- návrh zariadenia vlastného priestoru (napr. brlôžtek, jaskyňa, hniezdo, nora, detská izba, karavan, trieda, spálňa)
- exteriér a interiér

Podnety fotografie – 3 hodiny

- základy práce s digitálnym fotoaparátom
- fotografia (digitálna)
- hľadanie záberu – výsek (rámovanie) pohľadu na skutočnosť, rôzne výseky rovnakého námetu v hľadáči (napr. drobné predmety)
- rôzne možnosti pohľadu na predmet (motív) - celok a detail
- hry s približovaním (zoomom)
- rovnaký námet s rôznou expozíciou
- režim makro uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači
- vznik fotografie

Podnety videa a filmu - 1 hodina

- záber (kompaktný digitálny fotoaparát alebo mobilný telefón, videokamera)
- veľkosť, kompozícia a dĺžka záberu, uhol pohľadu, osvetlenie, farebné naladenie
- voľba témy, výber/príprava scény a aktérov, vyjadrenie miesta
- spájanie záberov a obrazov (sekvencia, statický záber), plynutie času
- základné pojmy a ich praktické ozrejenie, prostredníctvom výtvarných činností
- informácie o vzniku filmu (ukážky prvých filmov)

Elektronické médiá – 1 hodina

- animácia (digitálne pečiatky, nástroj priesvitka, fázy animácie pomocou digitálnej pečiatky, vytváranie a úprava fáz animácie, kompozícia v animácii, čas v animácii, uloženie animácie)
- pohyby a procesy v animovanej kresbe (lineárna animovaná kresba, kolorovaná lineárna animovaná kresba)
- skenovanie a uloženie naskenovaného obrázka

- nástroje v počítačovom programe

Podnety dizajnu – 3 hodiny

- zásady tvorby, znaku a značky
- návrh loga, značky, (pre udalosť, firmu, klub, obec, výrobok), alebo návrh ex libris pre svoje knihy (možnosti zapojenia písmena, ornamentu, geometrického tvaru, vymysleného znaku)
- alternatívne návrh obalu (škatule) na konkrétny predmet s použitím loga, značky

Tradície a podnety remesiel – 3 hodiny

- výtvarné reakcie (inšpirácie, interpretácie, kombinácie) na rôzne typy regionálnych ornamentov alebo ornamentov rôznych kultúr
- aplikácia a aktualizácia navrhnutého ornamentu (napr. na súčasný úžitkový predmet, časť odevu, žiakom vymodelovaný predmet)
- podnety hrnčiarstva návrh a modelovanie nádoby (príp. novotvaru), z mäkkej modelovacej hmoty
- použitie rôznych spôsobov povrchovej úpravy (napr. vlys, špagátová technika, vryp)
- možnosti farebnej úpravy a aplikácie dekoru/ornamentu
- možnosti odrôtovania tvaru mäkkým drôtom stručná história hrnčiarstva a drotárstva

Synestetické podnety – 1 hodina

- grafická partitúra: zápis hudby (do notovej osnovy alebo do vlastného vymysleného systému) prostredníctvom zobrazovacích znakov, vlastných grafických symbolov, geometrických tvarov, koláže, asambláže z predmetov... (dôraz na význam, tvar znakov, ich farbu, ich umiestnenie)
- pokus o zvukovú interpretáciu

Podnety poznávania sveta – 3 hodiny

- výtvarné hry s problematikou dejepisu a /alebo zemepisu (napr. mapa/cestovný poriadok/orientačná schéma svojej biografie – dejepisu svojho života alebo života predkov, symboly pre jednotlivé udalosti; alebo trojrozmerné zobrazenie historickej udalosti – možnosť kolektívnej práce)
- reflexia dobového dizajnu, módy, dopravných prostriedkov (napr. doby mladosti svojich rodičov, starých rodičov, prastarých rodičov – podľa ukážok)

Výtvarná výchova v 6. ročníku

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky – 3 hodiny

- mierka a proporčné vzťahy
- operácie s mierkou zobrazovania: zmenšovanie – zväčšovanie, vzdďalovanie – približovanie
- pozorovanie vzťahov podľa skutočnosti
- operácie s proporciami: približný pomer častí videnej a kreslenej predlohy

- farebné budovanie priestoru v obraze: blízkosť a vzdialenosť

Možnosti zobrazovania videného sveta – 3 hodiny

- proporcie postavy (človek, zviera)
- analytické pozorovanie postavy
- kreslenie postavy podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií, pohybu)
- modelovanie postavy podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií, častí vo vzťahu k celku, pohybu)

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia – 4 hodiny

- op-art: inšpirácia vybraným princípom op-artovej tvorby (mihotavý efekt, ilúzia priestorovosti, svetelný a farebný kontrast, séria, mriežka...)
- kinetické umenie: jednoduchý kinetický objekt
- optické klamy, ilúzie a dvojznačné zobrazenia

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia – 4 hodiny

- gotické umenie a architektúra (katedrála, hrad, odev)
- uvedenie do dobovej situácie – hra na umelca gotiky
- výtvarná interpretácia dobovej výtvarnej formy (napr. vitráž z papiera alebo rôznych materiálov – vlastný motív žiaka, alebo knižná iluminácia, návrh gotického rytierskeho brnenia, odevu a pod.)

Škola v galérii – 2 hodiny

- vnímanie výtvarného diela (v galérii alebo podľa reprodukcie) – reakcie rôznych zmyslových modalít; obraz pre päť zmyslov (vcítanie sa do diela na základe jeho pozorovania; priradovanie chuti, vône, zvuku a hmatového pocitu – farbe, tvaru, povrchu, svetlosti, motívu)
- interpretácia vybraného výtvarného diela na základe synestetického vnímania (napr. čo zobrazuje abstraktné umenie?)

Podnety architektúry – 2 hodiny

- urbanizmus: nadhľad, pôdorys, plán
- plán mesta (dediny), štruktúra zón, doprava, uzly; vzájomné vzťahy, vzťah ku krajine
- porovnanie: mesto a dedina
- fantastické priestory, fantastické funkcie, utópia

Podnety fotografie – 3 hodiny

- inscenovaná fotografia

- práca s materiálmi – príprava inscenovaného prostredia (inštalácie), fotogenického terénu (napr. z papiera, plastelíny, rôznych priehľadných a polopriehľadných materiálov), využitie povrchov (textúr),
- umiestnenie predmetu v inscenácii
- osvetlenie, nasvietenie s farebným svetlom
- fotografovanie s rôznych uhlov pohľadu – celok, detail

Podnety videa a filmu – 1 hodina

- vzťah obrazu a zvuku vo videu a filme
- ozvučenie krátkej ukážky (experimentovanie s ozvučením s použitím vybraného obrazu a zvuku v počítačovom programe)
- hudba, hlas a ruchy

Elektronické médiá – 1 hodina

- digitálna úprava farieb obrazu
- digitálna úprava svetlosti, sýtosti, kontrastu farieb; rozostrenie, zaostrenie, voľná transformácia
- digitálne filtre, farebné filtre, krivky farieb
- digitálna obrazová koláž/koláž z obrazu a písma

Podnety dizajnu – 3 hodiny

- odevný dizajn
- odev, časť odevu, doplnok
- história odievania
- odevný dizajn

Tradície a podnety remesiel – 3 hodiny

- podnety košíkárstva
- pletenie objektu z prútov (napr. papier, kartón, bužírka, drôt, drevo...)
- výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov...)

Synestetické podnety – 1 hodina

- objekt vydávajúci zvuk – hudobno-vizuálny nástroj, ozvučené povrchy (textúry: napr. vrúbkovaný papier, plech ...)
- zvuková performancia s vlastnými zvukovými objektmi (nástrojmi vydávajúcimi zvuky, ruchy, šumy)
- zvukové objekty, autorské a hudobné nástroje

Podnety poznávania sveta – 3 hodiny

- podnety biológie:

- výtvarné interpretácie prírodných štruktúr (napr. makrosnímky rastlinných a živočíšnych tkanív, minerálov, pozorovanie mikroskopom, röntgenové snímky, snímky geologických vrstiev, kryštálov, tepelné snímky povrchu Zeme, kozmické snímky, pozorovaná štruktúra listov ...)

Výtvarná výchova v 7. ročníku

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky – 3 hodiny

- poriadok a chaos – usporadúvanie prvkov v kompozícii
- náhodná a konštruovaná zostava kompozícia
- symetrické – asymetrické usporiadanie, rytmus – arytmia, zámerná – náhodná kompozícia (automatizmus, improvizácia, neporiadok),
- geometrická a lyrická abstrakcia, akčná maľba

Možnosti zobrazovania videného sveta – 3 hodiny

- zobrazovanie priestoru
- lineárna perspektíva
- pozorovanie a konštrukcia
- interiér
- zobrazenie architektonického tvaru v krajine – exteriér
- lineárna kresba
- kolorovanie
- renesančné zobrazenia perspektívy(F. Brunelleschi, Massacio, P. della Francesca, L.da Vinci...)

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia – 4 hodiny

- dadaizmus a pop-art (obrazy, objekty, asambláže)
- dadaistický text, dadaistický objekt
- ready-made - kompozícia z nájdeného predmetu
- pop-art – výtvarné hry s reklamou(ikonografia každodennosti, masmédií, reklamy), zväčšeninou, zmnožením, materiálou zmenou(napríklad mäkká plastika)
- nový realizmus (dekoláž, konkrétna poézia, kompresia, akumulácia...)

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia – 4 hodiny

- renesančné umenie (maliarstvo, sochárstvo, technické návrhy, architektúra)
- výtvarné reakcie žiakov (napr. renesančná móda, doplnky, stroje, stavby...)
- uvedenie do dobovej situácie – príbeh renesančného umelca

Škola v galérii – 2 hodiny

- slovo a obraz (porovnanie slovného opisu a zobrazenia toho istého motívu)
- výtvarná interpretácia umeleckého diela podľa slovného opisu inej osoby a podľa vlastného videnia diela v galérii (alebo reprodukcie)
- vlastný opis (námetu, témy, príbehu výtvarného diela v galérii - na reprodukcii)

Podnety architektúry – 2 hodiny

- návrhy architektúr s rôznou funkciou a účelom
- charakteristika členenia, tvaru a výrazu
- funkcie architektonického priestoru: priestor pre sústredenie, učenie sa, výtvarné činnosti, pohyb, odpočinok ...; spoločný a súkromný priestor, sviatočný (posvätný) a všedný priestor, vonkajší a vnútorný priestor
- výraz architektonického priestoru:(napr. stiesnený, smutný, chladný, intímny, príjemný, veľkolepý, slávnostný, veselý...)
- typy architektonických priestorov

Podnety fotografie – 3 hodiny

- fotografovanie krajiny, premeny denného svetla
- formát, výrez, približovanie, detail a celok
- ukážky krajinárskej fotografie

Podnety videa a filmu - 1 hodina

- scenár, príprava videa, klipu (námet, akcia, dej)
- rozkreslenie kľúčových scén – storybord
- návrh postáv (výzor, kostým)
- návrh filmovej scény, kostýmu ku scenáru

Elektronické médiá - 1 hodina

- telesá v 3D programe (nástroje, Rectangle, Circle, Move, Copy, Push/Pull, Select, Line, Arc, Eraser, Zoom, PaintBucket)
- kompozície z kvádrov, kociek a valcov, alebo architektúra
- kopírovanie, spájanie, telies
- vyfarbovanie telies a priraďovanie textúr
- ukladanie modelov do formátu skp
- export do formátu jpg

Podnety dizajnu – 3 hodiny

- návrh dizajnu výrobku (napr. automobil, bicykel, domáci spotrebič, počítač, športové náradie ...)

- tvar vo vzťahu k funkčnosti a vizuálnej zaujímavosti
- dizajn výrobkov a transportdizajn (dizajn dopravných prostriedkov)

Tradície a podnety remesiel – 3 hodiny

- legendy a história regiónu (obce, sociálnej skupiny)
- pamiatky regiónu a ich príbehy
- miestne zvyky
- miestne remeselné tradície, ich história
- výtvarná interpretácia regionálnych legiend, histórie, pamiatok, remeselných tradícií

Synestetické podnety – 1 hodina

- vyjadrenie chutí výtvarnými prostriedkami (zobrazujúcim alebo abstraktným spôsobom)
- koreniny, bylinky, čaje, jedlá a ich farebné (tvarové, materiálové, gestické ...) vyjadrenie

Podnety poznávania sveta – 3 hodiny

- výtvarné interpretácie gramatických tvarov (napr. slovných druhov, vetných členov, homoným, synonym, opozít ...)
- priradovanie výtvarných znakov ku slovám
- vizuálna poézia (náhrada slov grafickými znakmi, obrazmi, fotografiami, prírodninami alebo objektmi alt. predmetmi)
pozn. téma súvisí s tematickými celkami: podnety výtvarného umenia (dadaizmus)

Výtvarná výchova v 8. ročníku

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky – 3 hodiny

- štylizračné variácie jedného predmetného tvaru
- štylizračné posuny: geometrizácia, skryštalizovanie, zahmlievanie, tvarové zmäkčenie, roztečenie, zoštíhlenie, stučnenie, zmena podoby smerom k zvolenému, poľudštenie, hybridácia...
- plošná geometrická kompozícia
- kresba (maľba) živočícha, predmetu, rastliny
- surrealizmus, imaginatívne tendencie – porovnanie s kubizmom, impresionizmom, fauvizmom, neodadaizmom, konceptualizmom...;
- štylizácia tvaru v dizajne

Možnosti zobrazovania videného sveta – 4 hodiny

- kresba hlavy podľa modelu; dôraz na výstavbu (meranie proporcií, porovnávanie častí, hľadanie geometrických základov) tvaru, následne vystihnúť výrazu;
- na základe kresby pokus o karikatúru, modelovanie hlavy podľa modelu; pozorovanie a analýza; následné ukážky: konštruovanie proporcie od staroveku po súčasné umenie;
- dôraz na priestorové pozorovanie, viacpohľadovosť, výstavbu tvaru od geometrie k organickému výrazu
- dôraz na modeláciu, svetlo a tieň; fantastické farebné posuny (portrét v expresionizme, fauvizme, surrealizme, novej figurácii)

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia – 2 hodiny

- procesuálne umenie; inštalácia - objekty z premenlivých materiálov, vystavenie poveternostným vplyvom, pozorovanie, ukážky: procesuálne umenie; umenie inštalácie; zvuková inštalácia, zvukový objekt, diskusia
- konceptuálne umenie; neprítomnosť predstavovaného, jeho zastúpenie; pochopiť cez tvorivý postup samotný proces konceptuálneho vyjadrenia zvoleného motívu; vhodná je diskusia, zdôvodnenie vytvoreného konceptu
- ukážky: konceptuálne umenie, projektové umenie realizmus (dekoláž, konkrétna poézia, kompresia, akumulácia...)

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia – 3 hodiny

- umenie baroka a rokoka (analýza a štúdia (skica) rokokového odevu a pokus o aplikáciu dobového tvaroslovia na súčasný odev, nábytok, opis ornamentu)
- ukážky: dobové odevy, nábytok, interiéry; biedermeier; porovnávanie ornamentov rôznych období

Škola v galérii – 2 hodiny

- **uvažovanie o priestore galérie** – budova a výstavná sieň - miesto, ktoré má svoj príbeh, svojho génia loci
- anketa zamestnancov a návštevníkov galérie o práci a zážitkoch v galérii, vytvorenie frotáže z rôznych častí priestoru galérie, model galérie z krabíc
- trieda, školské chodby ako výtvarné priestory, návrhy, podnety - blízka galéria, Louvre, Paríž, NG Londýn, Guggenheimovo múzeum New York, Bilbao, inštalácie: M. Krén, ...

Podnety architektúry – 1 hodina

- vzťahy a špecifiká interiéru a exteriéru - architekt ako interiérista; miestnosť - byt ako prázdno s atmosférou a jeho skladobné možnosti v stavbe; parametre miestnosti: mierky (rozmery - vo vzťahu k funkcii a miesta v budove, možnosti členenia (prekážka a priechodnosť, zákutie, intimita a prehľadnosť)

Podnety fotografie – 2 hodiny

- fotografický portrét / reklamná fotografia
- reklama – tvorba fotografií na známe reklamy a slogany, irónia, parafráza

Podnety videa a filmu - 2 hodiny

- Žáner, druh filmu; film a video; sledovanie akcie, rytmu, príbehu
- krátke ukážky filmov a videí a diskutujú o nich; úlohou je zorientovať sa v základných filmových druhoch a žánroch a rozlíšiť základné typy videoumenia: - video, videoinštalácia, videoplastika, videoperformancia;
- špecifiká filmu a videa; v čom sa môžu prelínať a miešať jednotlivé žánre

Podnety dizajnu – 3 hodiny

- grafický dizajn – reklama, vzťah textu a obrazu
- diskusia o reklame, rôzne stratégie reklamy; vzťah reklamy a umenia;
- maľba (návrh), koláž, montáž, dekoláž, priestorový objekt, možnosť počítačovej grafiky
- podpora vtipných, ironických a patafyzických riešení

Tradície a podnety remesiel – 2 hodiny

- podnety rezbárstva - inšpirácia niektorými možnosťami remesla, ukážky: ľudové rezbárstvo; možnosť prepojenia na pracovné vyučovanie
- podnety stolárstva - vytvorenie dreveného objektu, sochy, využívanie povrchového charakteru dreva, príp. návrh potlače na zásteru, ľudový kroj, šatku
- inšpirácia niektorými možnosťami remesla, ukážky: stolárske remeselné výrobky; možnosť prepojenia na pracovné vyučovanie

Synestetické podnety – 2 hodiny

- dizajn pre rôzne hudobné žánre: porovnávanie rôznych polôh a ich vyjadrovanie prostredníctvom zodpovedajúcich nehudobných súčastí ich produkcie
- zvukové ukážky: rôzne hudobné žánre a druhy, vrátane džezu, etnického folku a aktuálnych foriem populárnej hudby
- koncert komponovanej hudby, opera, džezový, rockový, punkový ... koncert, klip, pouličných hudobníkov, karnevalovú kapelu, štúdiovú hudbu ...) prostredníctvom telového a tvárového dizajnu, odevu, scény, svetelných efektov návrh plagátu pre rôzne hudobné udalosti

Podnety poznávania sveta – 3 hodiny

- výtvarné reakcie na gramatické a matematické štruktúry
- analýza gramatických a slovných tvarov, hľadanie možnosti ich výtvarného zobrazenia (ikonického, symbolického, konceptuálneho...)
- ukážky: konceptuálne a neokonceptuálne umenie; geometria v umení; symbolizmus

Elektronické médiá - 4 hodiny

- príprava elektronickej prezentácie / vlastné portfólio
- portfólio výtvarných prác, prázdninových zážitkov, zbierky hercov, známok...)
- ukážky: možnosti a použitie digitálnej prezentácie
- vytvorenie prezentačných strán upravených v zakladači, zopnutých, vo vlastnom riešení väzby, koncepčne a technicky zvládnuť prezentáciu.

Výtvarná výchova v 9. ročníku

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky – 4 hodiny

- konfrontácia rôznych štýlov moderného alebo predmoderného umenia (obraz maľovaný rôznymi štýlmi a rukopismi zvolenými podľa ukážok)
- výber, kombinácia, syntéza, komponovanie a porovnanie formálnych a výrazových vlastností rôznych štýlov

Možnosti zobrazovania videného sveta – 3 hodiny

- doplnenie časti reprodukcie (fotografie) kresbou (maľbou)
- dôraz na približné napodobenie štýlu, výrazu a proporcií v doplnenej časti
- rekonštrukcia“ – tónovanie plasticity (reštaurovanie chýbajúcej časti)

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia – 3 hodiny

- konceptuálne umenie - nahradenie obrazu (predstavy) slovným výrazom, vystihujúcim jej podstatné prvky

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia – 2 hodiny

- Secesné umenie (secesné maliarstvo, inšpirácia G. Klimtom - kresba, koláž)
- výtvarné reakcie žiakov na vybraný secesný artefakt, využitie organického ornamentu

Škola v galérii – 2 hodiny

- komentovanie rôznych (vybraných) druhov médií, žánrov, štýlov, období a rôznych autorských prístupov v rámci jedného média, žánru, obdobia (podľa diel v galérii, virtuálnej galérii alebo podľa reprodukcii) knihy o modernom umení/dizajne/architektúre, časopisy o súčasnom umení

Podnety architektúry – 2 hodiny

- návrh a model vybraného typu architektúry (budovy, urbanizmu, krajinnej architektúry...)

- práca architekta – tvorba architektonického návrhu

Podnety fotografie – 2 hodiny

- montáže, filtre, zmeny farebnosti, proporcií, príp. výber časti obrazu, fotomontáž digitálnej fotografie
pozn.: prepojenie s tematickým celkom: elektronické médiá

Podnety videa a filmu - 2 hodiny

- hra na „filmový štáb“ – rôzne úlohy pri príprave a realizácii filmu

Podnety dizajnu – 2 hodiny

- úprava tváre (make up), účesu, očí, nechtov; optické korekcie tvaru a výrazu tváre, líčenie
- kamufláž (televízne, divadelné, fantazijné, historické...), experimentovanie so svojim zovňajškom

Tradície a podnety remesiel – 3 hodiny

- tradičné (ľudové, historické) remeslá (techniky a výrobky) výtvarná interpretácia vybranej tradičnej techniky

Synestetické podnety – 2 hodiny

- výrazne odlišné hudobné formy (napríklad: symfónia, sonáta, fuga, ária...)
vyjadrenie vizuálnych analógií prostredníctvom výtvarných prostriedkov

Podnety poznávania sveta – 2 hodiny

- výtvarné vyjadrenie alebo využitie vybraných fyzikálnych / chemických / biologických procesov
dielo (objekt, obraz), ktoré využíva výtvarné vlastnosti fyzikálneho / chemického / biologického / procesu alebo zobrazuje samotný proces -
procesuálne umenie

Elektronické médiá - 4 hodiny

- postprodukcia obrazovej a zvukovej časti videoklipu, fotografie (z tem. celku Podnety fotografie),
- prenos dát (z mobilného telefónu do počítača), uloženie dát, videoformát, výber, úpravy, strihanie a spájanie zvuku a obrazu
- prezentácia videoklipu

Ciele vyučovacieho predmetu

a) spoločenské:

- formovať kultúrne postoje,
- formovať celistvú osobnosť,
- rozvíjať jasné povedomie národného a svetového kultúrneho dedičstva,
- pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu,

- poskytnúť žiakom bohaté možnosti vedeného skúmania kultúrneho a prírodného prostredia,
- rozvíjať ich predstavivosť, tvorivosť a záujem skúmať svoje okolie,
- umožniť žiakom spoznávať svoje vlastné schopnosti a rozvojové možnosti,
- osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a spôsobilosti žiakov kriticky a tvorivo myslieť,
- aktívne riešiť problémy a otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov,

b) inštitucionálne:

- vedome rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch,
- záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti,
- uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii,
- poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií,
- rozumieť im a tak zvyšovať uvedomenosť reflexie vizuálnej kultúry,
- poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich,

c) špecifické (vzdelávacie a výchovné):

vzdelávacie:

- formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník,
- poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry,
- rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov,

výchovné:

- vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií,
- umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Kompetencie k učeniu sa:

- Vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy).
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,
- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači.
- prejavíť ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu aj v ďalšom živote,
- dokázať určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať.

Kompetencie k riešeniu problémov:

- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory
- po výklade k práci sa vie spýtať, ak niečomu nerozumie, príp. začína pracovať riešením úlohy
- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie,
- vnímať, rozpoznať a pochopiť problém,

Komunikačné kompetencie:

- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovávať podnety z iných predmetov.

Sociálne a interpersonálne kompetencie:

- dokázať na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami,
- byť schopný spolupracovať, vytvárať väzby s inými ľuďmi,
- budovať v triede plnohodnotné vzťahy.

Občianske kompetencie:

- uvedomovať si základné humanistické hodnoty,
- vyvážene chápať svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- byť schopný oceniť hodnotu rodiny.

Kultúrne kompetencie:

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného umenia,
- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr,

- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- uvedomovať si korene, tradíciu a historický vývoj písma,
- oceňovať význam prírody v živote človeka a prispievať k jej ochrane.

Existenciálne kompetencie:

- objavovať rozmer vnútorného sveta svojej osobnosti,
- chápať a oceňovať zmysel a potrebu služby v rodine, ale aj v spoločnosti,
- mať záujem o spoznávanie spoločnosti, reagovať na jej problémy (hlad, chudoba),
- vnímať vnútorné potreby blízkych ľudí.

Učivo je štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov:

- Výtvarné vyjadrovacie prostriedky
- Možnosti zobrazovania videného sveta
- Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia
- Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia
- Škola v galérii
- Podnety architektúry
- Podnety fotografie
- Podnety videa a filmu
- Elektronické médiá
- Podnety dizajnu
- Tradície a podnety remesiel
- Synestetické podnety
- Podnety poznávania sveta

Učebné osnovy sú totožné s obsahovým a výkonovým štandardom pre predmet výtvarná výchova, schváleného ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy pod číslom 2015-5129/5980:2-10A0 pre druhý stupeň základnej školy s platnosťou od 1. 9. 2015.